

Claudia BALABAN
1941

Maria S. Ciobanu

Specialistă în domeniul biblioteconomiei și știința informării, director onorific al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, Cavaler al „Ordinului Republicii”.

S-a născut la 13 aprilie 1941, în s. Burlănești, rn. Edineț. Și-a făcut studiile la școala medie din localitatea de baștină (1947-1957). Între anii 1964 și 1968 a studiat la Universitatea de Stat din Chișinău (astăzi, Universitatea de Stat din Moldova – USM), Facultatea de Filologie, specialitatea bibliotecar-bibliograf.

A urmat numeroase stagii de pregătire profesională, vizite de documentare și schimb de experiență în mai multe țări: România, Polonia, Ungaria, Grecia, Germania, Franța, Austria, Danemarca, Olanda, Suedia, Turcia, China, Coreea de Sud, Rusia ș.a.

Parcursul profesional al celor peste 61 de ani de activitate l-a început în calitate de bibliotecar în satul natal. În anii 1959-1964 a activat la bibliotecile din Burlănești, Buzdujeni din rn. Edineț. Din 1965 a fost angajată bibliotecar la Biblioteca Raională din Comrat (1965), apoi este inspector responsabil de biblioteci (1965-1971), șefă a Secției Raionale de Cultură din Comrat (1971-1978). Din 1978 este director al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” din Chișinău (BNC), iar din 2019 director onorific al acestei instituții.

A dat dovadă de capacități manageriale deosebite. Schimbările pe care le-a întreprins de-a lungul anilor au contribuit la transformarea instituției într-un centru de cultură, informare și agrement pentru copii și adolescenți. În activitatea sa a pus accent pe calitatea colecțiilor, relația cu beneficiarii, prestața personalului și raporturile de colaborare cu alte instituții.

A inițiat proiecte de modernizare și programe de promovare a lecturii pentru copii, de importanță națională și internațională: concursurile literare și de creație ale copiilor „La izvoarele înțelepciunii” (din 1991), care au devenit o carte de vizită a BNC și au căpătat amploare, extinzându-se în județele Galați, Iași, Vaslui; „Arta de a citi” (1992-1993); ciclul de concursuri „Punți peste mări și țări” (1998) ș.a.

În 1997 a lansat proiectul Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret (IBBY), organizat anual, cu scop de promovare a autorilor și ilustratorilor de carte pentru copii din Republica Moldova în cadrul concursurilor internaționale: „Lista de onoare IBBY”, Bienala de Ilustrații din Bratislava (BIB).

A promovat cărțile pentru copiii din Moldova în cadrul unor expoziții, festivaluri și concursuri naționale: „Lecturile copilăriei”, „Copiii și cartea”; la simpozioane științifice „Cartea pentru copii: cultură, tradiție, unitate națională”, „Biblioteca pentru copii și cititorii ei”; la târgurile și saloanele de carte de la București, Iași, Vaslui, Târgul de Carte de la Frankfurt (1978), la Târgul Internațional de Carte pentru Copii din Copenhaga (2000) ș.a.

În parteneriat cu Institutul Suedez din Stockholm, a amenajat și a dotat Secția activitate cu preșcolari și copii de 7-10 ani „Biblioteca picilor” (2009). Un alt proiect de anvergură este „Biblioteca mobilă”, susținut financiar de Guvernul Japoniei prin Programul Kusanone (2013).

În parteneriat cu IREX Moldova (2015-2018), a realizat Proiectul „Extinderea accesului bibliotecilor pentru copii din Republica Moldova la tehnologii moderne și instruire”. În cadrul proiectului, au aderat la rețeaua „Novateca” de biblioteci pentru copii, care au fost echipate cu tehnologii moderne, a fost creat Centrul de excelență și formare BNC, având scopul de a promova și a valorifica potențialul educativ și formativ al tehnologiilor informaționale. Alte activități de amploare pentru promovarea lecturii: Campania Națională „Să citim împreună”, Festivalul „Zilele Creangă”, triplex Chișinău–Iași–Târgu Neamț, Festivalul Internațional de Poezie „Grigore Vieru”, duplex Chișinău–Iași ș.a.

Un proiect de impact l-a constituit reconstrucția sediului central al bibliotecii (2008-2018), fiind renovate spațiile existente și construită mansarda cu o suprafață de 600 m.p.

Claudia Balaban a inițiat crearea Fundației Cărții din Republica Moldova, al cărei președinte a fost (1996-2019), contribuind la realizarea unor programe de asigurare cu carte a bibliotecilor din republică. A ctitorit, împreună cu N. Busuioc, directorul Bibliotecii Județene „Gheorghe Asachi” din Iași, Filiala de Carte Românească a bibliotecilor „Ion Creangă” din Chișinău și „Gheorghe Asachi” din Iași.

A lansat, în parteneriat cu Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț, Proiectul „Centrul Internațional de Informare Bibliografică «Ion Creangă»”, în cadrul căruia este constituită o amplă bază de date referitoare la editarea și receptarea operei crengiene în România, Republica Moldova și în alte țări.

A coordonat Proiectul național „Spre cultură și civilizație prin lectură”. Din 1992 până în 2007 a participat la toate edițiile Salonului de Carte Românească de la Iași, organizând participarea scriitorilor și editorilor din Republica Moldova. În anii 1996-2019 a fost președintele Secției naționale a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY).

Între 1992 și 1996 a fost președinte și ulterior vicepreședinte (1996-2000) al Asociației Bibliotecarilor din Moldova, membră a Consiliului Biblioteconomic Național și vicepreședinte al acestuia (1997-2001). În această calitate a contribuit la

recunoașterea statutului social și a prestigiului profesiei de bibliotecar, la modernizarea activității bibliotecilor din Moldova, a obținut redeschiderea secției cu frecvență redusă la specialitatea Biblioteconomie și Asistență Informațională în cadrul Universității de Stat din Moldova (1994), și-a adus contribuția la elaborarea cadrului legislativ și de reglementare în domeniu. A fost președinte al Comisiei de licență la Facultatea de Biblioteconomie și Bibliografie a USM, activitate pe care o va onora mai mulți ani la rând.

Coordonează publicații de specialitate editate de BNC: buletinul metodic-bibliografic „Cartea. Biblioteca. Cititorul”; „Aniversări culturale”; indicii bibliografici „În ajutor programei de studii”; „Bibliografia cărții pentru copii”; dicționarul biobibliografic „Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților”; biobibliografii, indexul cumulativ „Cartea pentru copii editată în Republica Moldova. 1975-2000” (2009); monografia „Biblioteca pentru Copii Ion Creangă a Republicii Moldova la 50 de ani” (1994) ș.a.

A publicat multiple articole în revistele de specialitate și publicații periodice atât din țară cât și în cele străine. A reprezentat biblioteconomia Moldovei la conferințele generale ale Federației Internaționale a Asociațiilor Bibliotecarilor (IFLA), la congresele internaționale ale bibliotecarilor de la Moscova (1991), Istanbul (1995), Copenhaga (1998), Ierusalim (2000), Berlin (2003), Milano (2009), Göteborg (2010) ș.a.; la congresele IBBY de la Basel (2002), Macao (2006), Copenhaga (2008), Santiago de Compostela (2010) ș.a.

A participat cu comunicări la diverse întruniri de specialitate din Republica Moldova, România, Rusia, Austria, Slovacia, Lituania, China, Danemarca ș.a.

Membră a Comitetului internațional pentru organizarea Festivalului de Carte pentru Copii NAMBOOK, Coreea de Sud (2009-2010). Pentru merite în propagarea cărții pentru copii și dragostea pe care o manifestă față de tânăra generație, colegii de peste Prut o consideră „Cartea de vizită a bibliotecarilor din Basarabia”.

A fost înalt apreciată cu diplome, premii, distincții de stat, titluri onorifice: Ordinul „Semnul de Onoare” (1976); Lucrător Emerit al Culturii din Republica Moldova (1990); Medalia „Mihai Eminescu” (1994); Ordinul „Gloria Muncii” (2004); „Ordinul de Onoare” (2010); „Ordinul Republicii” (2011) ș.a.

A se vedea și articolele din „Calendar Național 2001”. – Chișinău, 2000. – P. 87-88; „Calendar Național 2011”. – Chișinău, 2010. – P. 96-98; „Calendar Național 2016”. – Chișinău, 2016. – P. 130-131; „Calendar Național 2021”. – Chișinău, 2020. – P. 162-163.

Bibliografie selectivă:

Aniversări culturale 2016 / alcătuitori: Maria Harea, Maria na Ursu ; responsabil de ediție: Claudia Balaban. – Chișinău : Baștina-Radog, 2015. – 120 p. – ISBN 978-9975-4234-8-9. – ISSN 978-9975-4232-9-8.

Hristisean, Diana. Citație pentru iubire : Versuri / Diana Hristisean ; responsabil de ediție: Claudia Balaban. – Chișinău : Baștina-Radog, 2016. – 80 p. – ISBN 978-9975-3101-3-0.

La Creangă : Almanah literar / realizatori: Claudia Balaban [et al.] ; Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. – Chișinău : Baștina-Radog, 2018. – Nr 32. – 34 p.

La Creangă : Almanah literar / realizatori: Claudia Balaban [et al.] ; Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. – Chișinău : [S. n.], 2017. – Nr 31. – 34 p.

La Creangă : Almanah literar / realizatori: Claudia Balaban [et al.] ; Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”. – Chișinău : Baștina-Radog, 2016. – Nr 30. – 34 p.

Mihai Ciobanu. Ani de viață, ani de cântec : Biobibliografie / alcătuitor: Sabina Dodul ; responsabil de ediție: Claudia Balaban. – Chișinău : [S. n.], 2018. – 484 p. + 1 CD-Rom. – ISBN 978-9975-144-90-2.

Secția Națională a Consiliului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret (IBBY). Regalul cărților : Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret (1997-2016) / Secția Națională a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY) ; alcătuitor: Lilia Tcaci ; responsabil de ediție: Claudia Balaban. – Chișinău : Prut Internațional, 2016. – 144 p.

Balaban, Claudia. Cărțile luminează – cunoașterea încântă / Claudia Balaban // Limba Română. – 2010. – Nr 5/6. – P. 20-23. – ISSN 0235-9111.

Balaban, Claudia. Scriitorul din Coliba Albastră a Copilăriei : [Spiridon Vangheli, 85 de ani de la naștere] / Claudia Balaban // Literatura și Arta. – 2017. – 15 iun. – P. 5. – ISSN 1857-38-35.

Balaban, Claudia. Șapte decenii de tradiții și de relații cu lumea cărții pentru copii : [70 de ani de la fondarea Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”] / Claudia Balaban // Literatura și Arta. – 2014. – 27 noiem. – P. 8. – ISSN 1857-38-35.

Doamna din Castelul-cu-ziduri-de-carte : [despre Claudia Balaban] / ediție îngrijită de Eugenia Bejan, Lilia Tcaci. – Chișinău : Prut Internațional, 2011. – 128 p. – ISBN 978-9975-69-642-5.

Muntean, Ivan. Balaban Claudia / Ivan Muntean, Arca die Raetchi // Cavalerii Ordinului Republicii. Vol. 1 / Ivan Muntean, Arcadie Raetchi. – Chișinău : [S. n.], 2019. – P. 308. – ISBN 978-9975-66-661-9.

Baciu, Gheorghe. Claudia Balaban / Gheorghe Baciu // Personalități notorii ale neamului : 140 de destine / Gheorghe Baciu. – Chișinău : [S. n.], 2018. – P. 216-218. – ISBN 978-9975-129-32-9.

Bejan, Eugenia. O jumătate de veac consacrat bibliotecii : [despre Claudia Balaban, directoarea Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”] / Eugenia Bejan // Gazeta bibliotecarului. – 2009. – Iun./Aug. (Nr 6/8). – P. 10. – ISSN 1857-1484.

Bulai, Eudochia. Om al Cărții și Bibliotecii : [dedicație Claudiei Balaban] / Eudochia Bulai // Florile dalbe. – 2021. – 23 apr. – P. 2. – ISSN 1857-3851.

Corghenci, Ludmila. Forța gândirii pozitive... sau Misterul Doamnei Claudia Balaban / Ludmila Corghenci // Literatura și Arta. – 2016. – 14 apr. – P. 4. – ISSN 1857-38-35.

Ghiov, Adrian. Claudia Balaban: vârstele cărții și pedagogia umanului / Adrian Ghiov // Biblioteca. – 2016. – Nr 5. – P. 157-158. – ISSN 2668-618 X.

Partole, Claudia. O salbă de cuvinte alese : [Claudia Balaban la 80 de ani] / Claudia Partole // Literatura și Arta. – 2021. – 8 apr. – P. 7. – ISSN 1857-38-35.

Turea, Larisa. Perpetuu dăruindu-se Binelui obștesc : Claudia Balaban la 80 de ani de la naștere] / Larisa Turea // Moldova. – 2021. – Mar./Apr. – P. 60-67. – ISSN 0132-6635.

Țarlungă, Ecaterina. Balaban Claudia / Ecaterina Țarlungă // Enciclopedia identității româ nești. Vol. 2 : Personalități / Ecaterina Țarlungă. – București : AGIR, 2019. – P. 52-53. – ISBN 978-973-720-765-4.